

JULIAN BARNES

Çağdaş İngiliz edebiyatının önde gelen adlarından olan Julian Barnes, 1946'da Leicester'da doğdu. Oxford Üniversitesi, Magdalen College'da okudu. The Oxford English Dictionary'de sözlükbilimci; daha sonraları ise *The New Statesman* ve *The Sunday Times*'de gazeteci olarak çalıştı. Kitap eleştirileri ve takma adla polisiye romanlar kaleme aldı. 1982'den 1986'ya değin *The Observer*'da televizyon eleştirmenliği yaptı.

İlk romanı *Metroland* 1981'de Somerset Maugham Ödülü'nü kazandı ve bunu 1982'de yayımlanan *Benimle Tanışmadan Önce* adlı romanı izledi. Asıl üne kavuşmasını sağlayan yapıtı ise, 1984'te yayımlanan romanı *Flaubert'in Papağanı* oldu; Barnes, bu yapıtıyla Geoffrey Faber Memorial Ödülü'nü kazandı ve ayrıca Fransa'da Medicis Ödülü'nü kazanan ilk İngiliz olarak daha büyük okur kitlelerine ulaştı. 1986'da *Staring at the Sun*, 1989'da ise edebiyat alanındaki yenilikçiliğinin ve geniş hayal gücünün somut bir kanıtı olan ve birçok eleştirmence çarpıcı ve çizgi dışı bir yapıt olarak değerlendirilen *10⁴/2 Bölümde Dünya Tarihi* yayımlandı. Bunları 1992'de yayımlanan *Seni Sevmiyorum* ve 1993 tarihli politik hiciv romanı *Oklukirpi* izledi. 1995'te, *The New Yorker* dergisi için yazdığı ve İngiliz kültür ve siyaset yaşamı üzerine kaleme aldığı makalelerden oluşan *Letters from London* gün ışığına çıktı. 1996 yılının ocak ayında, 50. yaşgününün arifesinde, daha önce çeşitli dergilerde yayımlanmış hikâyelerinin de bulunduğu ilk hikâye kitabı *Manş Ötesi* okurla buluştu. 1998 Eylülünde ise, son romanı *İngiltere İngiltere'ye Karşı* kitapçı raflarında boy gösterdi.

Julian Barnes, ilk bakışta birbirinden biraz farklı gibi gözüken; ama daha dikkatle incelenince tümü de ortak bir yazarlık özelliğinin harcıyla karılmış yapıtlar vermiş olan bir yazardır. Onun yazarlık üslubu, hemen hemen bütün yapıtlarında, fazlasıyla kendine özgü olan, hem çok matrak olan hem de trajik ve insani olana alabildiğine açık ve salt "negatif" olanla yetinmeyen çok yönlü bir "ironi" unsuruyla belirginleşir. Böylelikle burjuva-bohem yaşam değerlerindeki karşıtlığın irdelendiği bir gençlik ve "oluşum" romanı olan *Metroland*'den, onun daha çokmercekliliği ve fanteziye daha yakın bir izdüşümü sayılabilecek *Seni Sevmiyorum* adlı değişik aşk romanına; politik bir hiciv novellası olan *Oklukirpi*'den, saplantılı bir kıskançlık öyküsünün anlatıldığı *Benimle Tanışmadan Önce* adlı romana; dinsel efsanelerdeki ikirciklilik, tarihin ve aşkın insan yaşamındaki yeri, sanatın anlamı ve önemi ve bunlarla iç içe ve koşturarak öykülenen deniz kazaları, terörizm ve nükleer felaket gibi güncel dünya sorunlarının işlendiği alegorik bir roman olan *10⁴/2 Bölümde Dünya Tarihi*'nden, yaşam-sanat etkileşimi ve otantik yaşam sorunsalının işlendiği deneme romanı *Flaubert'in Papağanı*'na kadar Barnes'in bütün yapıtları bu çok yönlü ironi faktörünün izlerini taşır.

Yapıtları yirmi beşin üzerinde dünya diline çevrilmiş olan Julian Barnes, ayrıca E.M. Forster Ödülü (1986), Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisi Ödülü (1988), Hamburg FVS Vakfı Shakespeare Ödülü gibi birçok ödüle daha sahiptir.

Ayrıntı Yayınları, Julian Barnes'in tüm yapıtlarını yayın programına almıştır.

Ayrıntı: 280
Edebiyat Dizisi: 96

Seni Sevmiyorum
Julian Barnes

Kitabın Özgün Adı
Talking It Over

İngilizce'den Çeviren
Serdar Rifat Kırkođlu

Yayıma Hazırlayan
Can Kurultay

Son Okuma
Mehmet Celep

© 1992 by Julian Barnes

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Arslan Kabraman

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı

Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 244
Topkapı/İst. Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım 1998

İkinci Basım 2012

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-235-6
Sertifika No. 10704

AYRINTI YAYINLARI

Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Eminönü - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 - 01 - 05 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Julian Barnes
Seni Sevmiyorum

EDEBİYAT DİZİSİ

CÜNDELİK MUTLULUĞA ALIŞMA/*Anja Meulenbelt* ✦ MURPHY/*Samuel Beckett* ✦ MASAL MASAL İÇİNDE/*Kbmaira/John Barth* ✦ ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI/*Robert M. Pirsig* ✦ PARFÜMÜN DANSI/*Tom Robbins* ✦ SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI/*J. G. Ballard* ✦ FRANSIZ TEĞMENİN KADINI/*John Fowles* ✦ BEYAZ OTEL/*D.M. Thomas* ✦ MYRA/*Gore Vidal* ✦ DALGALAR/*Virginia Woolf* ✦ ATLANTİK ÖTESİ/*Witold Gombrowicz* ✦ HAYRANLIK/*Anja Meulenbelt* ✦ FERDYDURKE/*Witold Gombrowicz* ✦ MELEKLER ZAMANI/*Iris Murdoch* ✦ PAULİNA 1880/*Pierre Jean Jouve* ✦ EŞEKARISI FABRİKASI/*Iain Banks* ✦ ROCK LANETI/*Iain Banks* ✦ KAYIP ZAMAN/*Anja Meulenbelt* ✦ SENİ İÇİME GÖMDÜM/*Andrew Jolly* ✦ BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ/*Søren Kierkegaard* ✦ KONFİDENZ/*Ariel Dorfman* ✦ ALTIN DAMLA/*Michel Tournier* ✦ BİR GARIP VAKA: MATMAZEL P./*Brian O'Doherty* ✦ NIETZSCHE AĞLADIĞINDA/*Iroin D. Yalom* ✦ KIZILAĞAÇLAR KRALI/*Michel Tournier* ✦ AİLEDE BİR ÖLÜM/*James Agee* ✦ KUTSAL BÖLGE/*Carlos Fuentes* ✦ KALPSİZ AMANDA/*Jurek Becker* ✦ 62-MAKET SETİ/*Julio Cortázar* ✦ ÇARPIŞMA/*J.G. Ballard* ✦ ÜÇLEME-Molloy-Malone Ötüyör-Adlandırılmayan/*Samuel Beckett* ✦ DUR BİR MOLA VER/*Tom Robbins* ✦ HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ/*Jean Genet* ✦ KÜÇÜK DEĞİŞİMLER/*Marge Piercy* ✦ LILA/*Robert M. Pirsig* ✦ ERGİNLİK YAŞI/*Michel Leiris* ✦ AŞKSIZ İLİŞKİLER/*Samuel Beckett* ✦ ESİRGEYEN GÖKYÜZÜ/*Paul Bowles* ✦ YALANCI JAKOB/*Jurek Becker* ✦ DİVAN/*Iroin D. Yalom* ✦ PORNOGRAFI/*Witold Gombrowicz* ✦ MERICIER İLE CAMIER/*Samuel Beckett* ✦ BİR ERKEĞE NASIL TECAVÜZ EDİLİR?/*Märta Tikkanen* ✦ BENDENİZ VE MARCO POLO/*Paul Griffiths* ✦ DOĞMAMIŞ KRİSTOF/*Carlos Fuentes* ✦ RÜYA SAKINLERİ/*Iris Murdoch* ✦ HİÇ İÇİN METİNLER ve Uzun Öyküler/*Samuel Beckett* ✦ DUYGU YOLCULUĞU/*Laurence Sterne* ✦ BETTY BLUE/*Philippe Djian* ✦ AÇAĞAKAKAN/*Tom Robbins* ✦ ANARŞİST/*Tristan Hawkins* ✦ BAKAKAI/*Witold Gombrowicz* ✦ PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ✦ 10² BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ✦ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ✦ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ✦ ADA/*Aldous Huxley* ✦ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ✦ MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ✦ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ✦ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ✦ YARATIK/*John Fowles* ✦ SENİ SEVMİYORUM/*Julian Barnes* ✦ ZENCİLER/*Jean Genet* ✦ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ✦ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ✦ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ✦ TANRININ AĞZINDAN EVRENİN HİKAYESİ/*Franco Ferrucci* ✦ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Connie Palmen* ✦ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sabato* ✦ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ✦ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ✦ DIŞI ADAM/*Joanna Russ* ✦ FLAUBERTİN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ✦ ALDATMA/*Philip Roth* ✦ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ✦ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ✦ MANTISSA/*John Fowles* ✦ KOLEKSİYONCU/*John Fowles* ✦ BENJAMİN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ✦ METEORLAR/*Michel Tournier* ✦ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ✦ AŞK VESAİRE/*Julian Barnes* ✦ SİRİUSTAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ✦ BAYAN GULLIVER ÇÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ✦ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ✦ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ✦ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ✦ İYİ İŞ/*David Lodge* ✦ YITİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ✦ TERAPİ/*David Lodge* ✦ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ✦ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ✦ SÜPER KENT/*J.G. Ballard* ✦ SİSKA BACAKLAR/*Tom Robbins* ✦ BETON ADA/*J.G. Ballard* ✦ İLK AŞK, SON TÖRENLER/*Ian McEwan* ✦ GILLES İLE JEANNE/*Michel Tournier* ✦ BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM/*Philip Roth* ✦ KIZILDERİLİNİN ŞARKISI/*James Welch* ✦ SINEMA MÜDAVİMİ/*Walker Percy* ✦ KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sabato* ✦ METROLAND/*Julian Barnes* ✦ BİZİ NEDEN TERK ETTİN SAYIN BAŞKAN?/*François Vigouroux* ✦ DÜŞÜNCE BALONLARI/*David Lodge* ✦ MİLENYUM İNSANLARI/*J.G. Ballard* ✦ MÜNECCİM KRALLAR/*M. Tournier* ✦ BEYAZDAKİ KARA/*Maggie Gee* ✦ KAYBOLUŞ/*G. Perc* ✦ HINÇ AYLARI/*P. Bruckner* ✦ LİMON MASASI/*J. Barnes* ✦ BÜYÜCÜ/*J. Fowles* ✦ GÜNDOĞUMUNA YOLCULUK/*J. Barnes* ✦ OKLUKİRPİ/*J. Barnes* ✦ FISKADORO/*D. Johnson* ✦ HAYALETLERİN GÖÇÜ/*P. Melville* ✦ ÖLEN HAYVAN/*P. Roth* ✦ SICAK ÜLKELERDEN DÖNEN VAHŞİ SAKATLAR/*Tom Robbins* ✦ PASTORAL AMERİKA/*P. Roth* ✦ ABANOZ KULE/*J. Fowles* ✦ ARTHUR VE GEORGE/*J. Barnes* ✦ VAHŞET SERGİSİ/*J. G. Ballard* ✦ VILLA MEÇHUL/*Tom Robbins* ✦ ASKER GRAMAFONU NASIL TAMİR EDER?/*Saša Stanišić* ✦ FARMAKON/*Dirk Wittenborn* ✦ NE KADAR İLERİ GİDEBİLİRİN/D. Lodge ✦ GERİYE UÇAN YABAN ÖRDEKLERİ/*T. Robbins* ✦ BİR SAHTEKAR OLARAK HAYATIM/*P. Carey* ✦ İNTERNETTE BALIK AVLAMAK/*Nasreen Akhtar* ✦ LANCELOT/*Walker Percy* ✦ ÖLÜ BİR DİLDE AŞK/*Lee Siegel* ✦ VAHŞİ İNSANLAR/*Dirk Wittenborn* ✦ GÜNEŞİ DURDURACAĞIZ/*F. Bouillot* ✦ SHYLOCK OPERASYONU/*Philip Roth* ✦ KAYBEDENLERİN BELLEĞİ/*Michel Ragon* ✦ SAVAŞ ARTIĞI/*Ha Jin* ✦ YAZAR, YAZAR/D. Lodge ✦ B, BİRA/*Tom Robbins* ✦ EVE YÜZMEK/*Rolf Lappert* ✦ HAFIZ DİVANI/*Hafız-ı Şirazi* ✦ KUZEYE GÖÇ MEVSİMİ/*Tayeb Salih* ✦ OEGSTGEEST'E DÖNÜŞ/*Jan Wolkers* ✦ TÜRİNGİN HEZEYANI/*Edmunda Paz Soldán* ✦ KOVBOY KIZLAR DA HÜZÜNLENİR/*Tom Robbins* ✦ NABİZ/*Julian Barnes* ✦ DANIEL MARTIN/*John Fowles*

Pat'e

Bir görgü tanığı gibi yalan söylüyor
Rus atasözü

Erkeğin, Erkeğin Ya Da Kadının, Onların*

Stuart Adım Stuart ve her şeyi anımsıyorum. Doğduğumda Stuart adı verilmiş; tam adım Stuart Hughes. Yani bütün adım bu. Göbek adım yok. Evlilikleri yirmi beş yıl süren annem ve babam bana Stuart adını vermişlerdi. Önceleri hiç hoşuma gitmiyordu bu ad –okulda sınıf arkadaşlarım beni Stew** ya da Stew-Pot*** diye

* İngilizce özgün metinde (His, His or Her, Their) başlığını taşıyan bu bölüm, İngilizce'deki mülkiyet sıfatlarının kullanımını temel almaktadır. Cinsiyetçilik ideolojisinin dile yansımaları konu edinen söz konusu bölümde esas olarak hicivsel dil özelliklerinin korunması amaçlandığından, kimi ifadeler, Türkçe'nin gramer kurallarına özellikle uyarlanmadan, kaynak dildeki biçimleriyle çevrilmiştir (sözelimi, "Herkes adlarını değiştirdi" cümlesi). (ç.n.)

** (İng.) Yahni. (ç.n.)

*** (İng.) Tencere. (ç.n.)

çağırıyorlardı— ama sonra bu ada alıştım. Artık canımı sıkıyor. Bu acayip adın uzun sapından tutmayı beceriyorum.

Özür dilerim, espri yapmakta pek yetenekli değilim. Bunu bana sık sık söylemiştir insanlar. Her neyse, Stuart Hughes işte adım; sanırım, bu kadarı yeterli. Adımın St John St John de Vere Knatchbull olması için hiçbir arzu duymuyorum. Anne ve babamın adları Hughes'dı. Onlar öldüler ve ben de şimdi onların adını taşıyorum. Ben de öldüğümde, bana yine Stuart Hughes diyecekler. Bizim bu koskoca dünyamızda pek fazla kesin şey yok; ama bu kesin.

Sözü nereye getirmek istediğimi anlıyor musunuz? Özür dilerim, bunu tahmin edebilmeniz için hiçbir sebep yok elbet. Söze daha şimdi başladım. Beni hiç tanıyorsunuz. O zaman, yeniden başlatalım. Merhaba, ben Stuart Hughes, sizinle tanıştığıma memnun oldum. El sıkışalım mı? Tamam, pekâlâ. Size demek istediğim şu ki; *burada benden başka herkes adlarını değiştirdi*. İnsanı bayağı düşündürüyor bu. Hatta insanın tüylerini diken diken ediyor biraz.

Şey, *berkes*'in ardından *adlarını* sözcüğünü nasıl çoğul olarak getirdiğime dikkat ettiniz mi? "*Herkes adlarını değiştirdi*" dedim. Bunu kasten yaptım, belki de sırf Oliver'ın canını sıkamak için. Oliver'la büyük bir ağız dalaşına girdik. Şey, daha doğrusu, bir tartışma geçti aramızda. Ya da, daha da doğrusu, anlaşmazlığa düştük. Ukala dümbeleğinin teki, şu Oliver. En eski arkadaşım o, bu yüzden ona ukala dümbeleği dememde sakınca yok. Gill onunla tanışmasından —Gillian, benim karım— kısa bir süre sonra, şöyle dedi bana: "Biliyor musun, senin bu arkadaşın sözlük gibi konuşuyor."

Frinton'ın tam kuzeyinde, bir plajdaydık o sıralar ve Oliver, Gill'in bu sözünü işittiğinde her zaman yaptığı şu zevzekliklerine başlamıştı. Kendisi bunlara şaklabanlık diyor ama; benim kullanacağım sözcük bu değil. Konuşma tarzı hakkında size bir fikir veremem —onu kendiniz dinleseniz daha iyi olurdu — ancak diyebileceğim şu ki; sözcüğün gerçek anlamında şirazesinden çıkıyor konuştuğumca. O zaman da böyle yaptı. "Ne çeşit bir sözlüğüm ben, söyler misiniz? Parmak endeksim de var mı? İki dilli miyim?" İşte böyle şeyler deyip durdu. Bir hayli sürdü bu konuşması, sonunda bize kendisini kimin satın alacağını sordu. "Ya hiç kimse beni istemezse? Hiç kimseyi ilgi-

lendirmiyorum ben. Üstü tozla kaplı zavallı bir kitapçığım ben. Ah hayır! Beni ucuz kitaplar rafına atacaklar, bunu şimdiden görebiliyorum, beni ucuza satacaklar." Derken kumları yumruklamaya ve martılara ağlayıp sızlanmaya başladı –televizyon için harika bir komedi olurdu doğrusu– bu arada, rüzgâra karşı sığındıkları bir paravanın ardında radyo dinlemekte olan yaşlı bir çift, Oliver'ın bu halinden oldukça ürkmüş görünüyordu. Gillian ise yalnızca kıs kıs güldü.

Her neyse, Oliver ukalanın biri. *Herkes* sözcüğünün ardından *onların* sözcüğünün gelmesi konusunda ne düşündüğünüzü bilmiyorum. Muhtemelen çok şey düşünmüyorsunuzdur, düşünmeniz için hiçbir sebep yok. Bu konunun, ilk nasıl açıldığını da anımsamıyorum; ama bu tartışmaya girdiğimiz bir gerçek. Oliver, Gillian ve benim aramda yani. Her birimizin farklı bir görüşü vardı. İzin verin de bu karşıt bakış açılarını ortaya koymaya çalışayım. Belki de; tıpkı bankalarda yapıldığı gibi bu toplantının tutanaklarını kaleme almayı başarırım.

OLIVER *berkes*, *bir kimse* ve *hiç kimse* gibi sözcüklerin tekil kişi zamirleri olduklarını ve bu yüzden de; bunlardan sonra tekil mülkiyet zamiri olan *onun* sözcüğünün gelmesi gerektiğini söyledi.

GILLIAN böyle bir genelleme yapılamayacağını; çünkü bunun, türünün yarısını dışarıda bırakmak olacağını, sözünü ettiğimiz bu bir kimse'nin kadın olma ihtimalinin yüzde elli olduğunu belirtti. Bu yüzden mantık ve hakkaniyet nedenlerinden ötürü *erkeğin ya da kadının* demek gerekiyordu.

OLIVER bizim cinsel politika değil, gramer tartıştığımızı söyledi.

GILLIAN bu ikisini birbirinden nasıl ayıracağımızı sordu; çünkü gramer sözcüğü gramercilerden gelmiyordu da nereden geliyordu ve hemen hemen bütün gramerciler –hatta bildiği kadarıyla tamamı– erkekti, bu yüzen başka ne bekleyebilirdi? Ne yandan bakarsak bakalım, Gillian'ın görüşünde sağduyu vardı.

OLIVER gözlerini geriye doğru devirdi, bir sigara yaktı ve tam da *sağduyu* ifadesinin kendisinde bir çelişki olduğunu söyledi ve eğer İnsan –konuşmasının bu noktasında son derece zor bir durumda kalmış göründü ve bu kez Erkek ya da Kadın diyerek, konuşma-

sını sürdürdü– Erkek ya da Kadın geçmişteki binlerce yıl zarfında sadece sağduyuya bel bağlamış olsaydı, biz hâlâ çamurdan yapılmak üzere kübelerde yaşar, berbat şeyler yer ve Del Shannon’ın plaklarını dinlerdik, dedi.

STUART o zaman bir çözüm önerdi. *Erkeğin* mülkiyet zamiri, ya gerçeği tamı tamına yansıtmadığından, ya hakaret dolu olduğundan ya da bunların her ikisi de olduğundan; *erkeğin* ya da *kadımın* demek ise daha diplomatik olmakla birlikte son derece hantal olduğundan, bu sorunun en açık yanıtı *onların* demektir. Stuart getirdiği öneriden o denli emin gözüküyordu ki, çoğunluğu oluşturan ikisinin önerisini reddettiklerini görünce şaşırıldı.

OLIVER dedi ki; sözcelimi *birisi kafalarını kapı aralığından uzattı*, cümlesi Rusya’da yapılan korkunç bir bilimsel deneyde olduğu gibi, sanki bir vücut ve iki kafa varmış gibi oluyordu. Başkan (=ben) tarafından sözü kesilene değin, eski zaman panayırılarında görülen sakallı kadınlar, sakat koyun ceninleri ve benzeri hilkat garibelerinden söz edip durdu.

GILLIAN *onların* sözcüğünün kendi görüşüne göre *erkeğin* ya da *kadımın* sözcükleri kadar hantal ve besbelli ki en az onlar kadar da diplomatik olduğunu söyledi. Ama sanki ne diye bu konu üzerinde kılı kırk yarıyordu ki? Kadınlar yüzyıllardır tüm insan türünden söz ederken eril mülkiyet zamirini kullanmaya mecbur kaldıklarına göre, birkaç (erkek), gırtlığına yapışıp kalsa bile, gecikmeli bir düzeltme eylemine niye girişemeyeceklerdi ki?

Stuart orta yolun temsilciliğini benimseyerek, *onların* demenin ne iyi çözüm olduğunda ısrar etti.

TOPLANTI *sine die** ertelendi.

Bu konuşma hakkında daha sonra bir hayli düşündüm. Makul, zeki üç insan tutmuş, *erkeğin*, *erkeğin* ya da *kadımın*, yahut onların demenin doğrulukları üzerinde tartışıyordu. Ufacık sözcüklerdi bunlar; ama yine de bir görüş birliğine varamıyorduk. Bizler arkadaştık. Yine de görüş birliğine varamıyorduk. Canımı sıkan bir şey vardı bunda.

Bu anlaşmazlık nasıl çıkmıştı ortaya? Ah, evet, burada benden başka herkes adlarını değiştirdi. Doğru, insanı bayağı düşündürü-

* (Lat.) Önceden bir tarih saptamaksızın. (ç.n.)

yor bu cümle, değil mi? Sözgelimi, Gillian, benimle evlendiğinde adını değiştirdi. Kızlık adı Wyatt'tı; ama şimdi Hughes adını taşıyor. Benim adıma almaya can atıyordu falan diyerek böbürlenecek değilim. Sanırım daha çok Wyatt'tan kurtulmak istediğinden böyle yaptı. Anlıyorsunuz işte, Wyatt babasının adıydı ve o, babasıyla anlaşamıyordu. Babası annesini terk etmişti ve annesi yıllar yılı kendisini terk etmiş olan bir adamın adını taşımıştı. Mrs Wyatt için ya da –Fransız kökenli olduğu için bazılarının ona hitap ettiği gibi– Mme Wyatt için hiç de hoş bir durum değildi bu. Ben, Gillian'ın Wyatt adından kurtulmasını, babasıyla bağlarını koparmak (bu arada, şunu da belirteyim ki evlenme törenimize gelmedi babası) ve annesine, yıllar önce, onun da koparmış olması gerektiğini anlatmak için yaptığından kuşkulaniyorum. Ama Gillian'ın davranışında böyle bir ima vardysa bile, Mme Wyatt bu imayı anlamadı.

Oliver, tam da kendisinden beklenebilecek bir davranış örneği vererek, Gillian'ın; eğer mantığa, gramere, sağduyuya, diplomatik olmaya ve hantal deyişlere bu kadar önem veriyorsa, evliliğinden sonra, Mrs Gillan Wyatt-Hughes adını alması gerektiğini söyledi. Böyledir işte, Oliver.

Oliver. Onunla tanıştığım da bu adı taşıyordu. Okul arkadaşydık. Ona okulda Nigel diyorlardı ya da bazen "N.O.", yahut arada sırada "Russ;" ama ona Nigel Oliver Russell diyen hiç olmamıştı. Hatta O'nun neyin kısaltması olduğunu bile bildiğimizi sanmıyorum; belki de yalan söylüyordu bu konuda. Her neyse, mesele şu. Ben üniversiteye gitmedim ama Nigel gitti. İlk yarıyı bitip döndüğünde adı Oliver olmuştu. Oliver Russell. N harfini, çek defteri üzerine basılı olan adından bile çıkarmıştı.

Görüyorsunuz işte, her şeyi anımsıyorum. Bankasına gitmiş ve onlara yeni çek defterleri düzenletmişti ve "N.O. Russell" diye imzalamak yerine, şimdi, "Oliver Russell" diye imzalıyordu. Bunu yapmasına izin vermeleri beni şaşırtmıştı. Adını değiştirmesi için mahkeme kararı ya da ona benzer bir şeyin gerekli olacağını düşünmüştüm. Ona bunu nasıl yaptığını sordum; ama bana söylememekte ısrar etti. Sadece, "Onları, paramı başka bir bankaya yatırmakla korkuttum" dedi.

Oliver kadar akıllı değilim ben. Okulda bazen ondan daha iyi notlar aldığım olurdu; ama bu sadece onun kendini ders çalışmaya vermediği zamanlardaydı. Matematikte, fen derslerinde ve el becerilerinde ondan daha iyiydim –kendini kötü hissettiğini söylemesi için ona atölyede bir torna tezgâhı göstermek yeterliydi– ama beni alt etmek istediğinde alt ederdi. Şey, yalnızca beni değil, herkesi ederdi. Hiç kimsenin olmadığı kadar becerikliydi. Askeri Eğitim Taburu'nda talime çıkmamız gerektiğinde, Oliver her zaman Mazeretliler Bölüğü'ne katılmanın bir yolunu bulurdu. İstedığında gerçekten de çok kurnaz olabiliyordu. Ve benim en eski arkadaşımı.

Ve evliliğimde benim sağdıçım oldu. Doğrusunu isterseniz tam da böyle değil. Çünkü biz bir nikâh dairesinde evlendik ve burada sağdıç olmaz. Aslında, bu konuda da aptalca bir tartışma yaptık. Gerçekten aptalca; size bunu bir başka sefere anlatırım.

Güzel bir gündü. Herkes evlilik törenini böyle bir günde yapmalı. Mavi bir gök ve tatlı bir esintiyle birlikte, yumuşak bir haziran sabahı. Toplam altı kişiydik; ben, Gill, Oliver, Mme Wyatt, kız kardeşim (evlendi, ayrıldı, adını değiştirdi – ne demiştiniz size!) ve Mme Wyatt'ın son anda bir yerlerden bulunduğu yaşlı bir teyze. Adı aklımda kalmadı, demek ki bu adın dikkat çekici bir yanı yoktu.

Nikâh memuru, görevini bu gibi durumlarda son derece resmîlikle yerine getiren, ağırbaşlı bir adamdı. Satın almış olduğum yüzük, erik renkli kadife bir yastığın üzerine yerleştirilmişti ve onu Gill'in parmağına geçirinceye kadar da ışıltılarıyla bize göz kırptı durdu. Evlilik yeminimi biraz fazla yüksek sesle söyledim, öyle ki sesim salonun açık renk meşe kaplamalarında yankılanmış gibiydi. Gill, herhalde sesimin yankısının uyandırdığı etkiyi azaltmak için olsa gerek, kendi evlilik yeminini fısıltıya benzer bir sesle söyledi, o kadar ki nikâh memuru ile ben Gill'in sesini güçlkle işittik. Çok çok mutluyduk. Şahitler defteri imzaladılar. Nikâh memuru Gill'e evlenme cüzdanını uzattı ve ona şöyle dedi: "Bu sizin Mrs Hughes, yanınızdaki genç adama hiçbir ilgisi yok." Belediye sarayının dışında büyük bir saat kulesi vardı; altında poz verip birkaç fotoğraf çektik. Rulodaki ilk fotoğrafın üstünde 12.13 yazıyordu ve evleneli üç dakika olmuştu; rulodaki son fotoğrafın üstünde 12.18 rakamları

vardı ve evleneli daha sekiz dakika olmuştu. Fotoğrafların bazıları çok saçma açılardan çekilmişti; çünkü tam o sırada Oliver soytarıllık etmekteydi. Sonra hepimiz birlikte bir restorana gittik ve ızgarada sombalığı yedik. Şampanya vardı. Sonra daha fazla şampanya. Oliver bir konuşma yaptı. Bir nedimenin şerefine kadeh kaldırmak istediğini; ama burada hiç nedime olmadığı için, kadehini pekâlâ yeni gelinin şerefine de kaldırabileceğini söyledi. Herkes gülmeye ve alkışlamaya başladı; derken Oliver uzun sözcüklerden oluşan bir sürü tekerleme söylemeye girişti ve her söyleyişinde, bizler de kuşlar gibi sesler çıkardık. Restoranın arka salonlarından birinde bulunuyorduk ve bir seferinde, özellikle çok uzun olan bir sözcüğe karşılık olarak çok çok yüksek perdeden bir tezahürat sesi çıkardık; bir garson bir şey arzu edip etmediğimizi sormak için geldi ve geldiği gibi de gitti. Oliver konuşmasını bitirdi, yerine oturdu; herkes Oliver'ın sırtına vurdu. Ona doğru döndüm ve şöyle dedim: "Bu arada, birisi az önce kafalarını kapının aralığından uzattı."

"Ne istiyorlarmış?"

"Hayır" diye sözümü yineledim. "Birisi az önce kafalarını kapının aralığından uzattı."

"Sarhoş musun sen?" diye sordu.

Unutmuş olmalı sanırım. Ama, görüyorsunuz, anımsıyorum ben. Her şeyi anımsıyorum.

Gillian Bakın, açıkça söylemek gerekirse, bunun özellikle hiç kimseyi ilgilendireceğini sanmıyorum. Gerçekten sanmıyorum. Ben sıradan, kendi halinde birisiyim. Bu konuda söyleyecek bir şeyim yok. Günümüzde nereye baksanız, size ısrarla kendi yaşam-öyküsünü anlatmaya çabalayan insanlarla karşılaşıyorsunuz hep. Bir gazete-yi açmayagörün, sürekli Hayatıma Gir diye çığlıklar atan ilanlarla yüz yüze geliyorsunuz. Televizyonu her açışınızda, iki programdan birisinde, karşınıza, kendi sorunlarından, boşanma davasından, gayri meşru bir çocuk olarak dünyaya gelişinden, hastalığından, alkolizminden, uyuşturucu bağımlılığından, cinsel tacize uğrayışından, iflasından, kanserinden, şu ya da bu organının kesilip alınmış olmasından, gördüğü psikoterapiden söz eden bir erkek ya da kadın çıkıyor.

Erkekse vazektomisinden, kadınsa mastektomisinden, yahut erkek ya da kadın, apandisit ameliyatından söz eden biri. Hepsi de bunu niçin yapıyorlar dersiniz? Bana Bakın, Beni Dinleyin. Olan bitenle neden yetinmiyorlar? Ne diye her şey hakkında *konuşuyorlar* sanki?

Sırf içimi dökmeye yatkın bir mizacım yok diye, her şeyi unuttuğumu falan sanmayın sakın. Evlilik yüzüğümün Burgonya şarabı rengi koskoca bir mahfaza yastık üzerine yerleştirilmiş olduğunu, Oliver'ın telefon rehberinin sayfalarını karıştırarak aptalca adları olan insanlar aradığını, o anki duygularımı çok iyi anımsıyorum. Ama bu türden şeyler insanın mahrem yaşamına girerler sadece. Anımsadıklarım yalnızca beni ilgilendirir.

Oliver Merhaba. Ben Oliver, Oliver Russell. Sigara? İsteyeceğinizi sanmıyordum zaten. Benim içmemde bir sakınca yok ya? Evet, doğrusunu söylemek gerekirse, sağlığım için zararlı olduğunu *biliyorum*, işte bu yüzden hoşuma gidiyor. Tanrım! Daha tanışalı bir dakika bile olmadı ama şimdiden, iflah olmaz bir etyemez gibi davranıyorsunuz siz. Zaten bu sizi niye ilgilendirsin ki? Elli yıl sonra ben ölmüş olacağım ve siz de, yağurdunu höpürdeten, turba suyu içen ve ayak sağlığına uygun sandaletler giyen, kertenkele görünüşlü bir ihtiyar olacaksınız. Cördünüz mü işte, ben olduğum gibi olmayı yeğlerim.

Size kendi kuramımı anlatayım mı? Bir gün hepimiz de ya kanser olacağız ya da kalp hastalığına yakalanacağız. Temelde, iki tür insan vardır: Duygularını bastırırlar ve duygularını olduğu gibi dışavuranlar. Belki de şöyle söylememi yeğlersiniz, içedönükler ve dışadönükler. Çok iyi bilindiği gibi içedönükler, heyecanlarını, öfkelerini ve kendilerine olan nefretlerini içlerine atarlar ve bu içe atış, yine çok iyi bilindiği gibi, kansere yol açar. Öte yandan, dışadönükler, dünyaya karşı neşelerini ve öfkelerini döker, kendilerine olan nefretleriniye başkalarına yöneltirler; mantıksal olarak bu aşırı sinirsel boşalım kalp krizlerine yol açar. İnsan bunlardan ya biridir ya da öteki. Şimdi ben, bu ölçütlere göre, dışadönük biri oluyorum. Bu yüzden, sigara içerek durumu telafi etmeye çalışırsam, bunun dengeli ve sağlıklı biri olmama yardımı dokunacak. İşte *benim* kura-